

Rangordning av kläders antändlighet – ett effektivt sätt att minska dödsfall i klädbränder

---

Idag är klädbränder en av de vanligaste orsakerna till att äldre människor dör i en brand. Parallellt med detta är dessa personer också svåra att rädda genom andra skyddsåtgärder (t.ex. brandvarnare). I detta fall skulle en rangordning av antändlighet fungera som ett bra komplement till det övriga brandskyddet.

Lyckligtvis så har antalet döda i bränder minskat i de utvecklade delarna av världen under de senaste 70 åren men minskningen har stannat av. Av denna anledning måste mer göras för att få ner dödsantalet ytterligare. I Sverige utgör kläder idag 4 % av samtliga startföremål vid bränder för män medan det för kvinnor utgör 11,4 %. Detta gör klädbränder till ett av de vanligaste startföremålen och därmed ett viktigt område att studera för att minska antalet omkomna. Dessa siffror är extremt åldersberoende och betydligt fler äldre män och kvinnor dör i klädbränder. Detta innebär att riskgruppen i Sverige består av män och kvinnor över 80 år.

Ett enkelt tillvägagångssätt för att komma tillrätta med dödsbränder i kläder är att göra en rangordning av antändligheten hos sammansättningar. Nyttan är, som nämndes tidigare, att det blir ett komplement till det övriga brandskyddet men det är också kostnadseffektivt då endast ett val måste göras bland olika sammansättningar för att uppnå bättre säkerhet och inget dyrt specialtillverkat klädesplagg måste köpas. En rangordning är dessutom enkel att förstå vilket kommer att underlätta för folk som kommer att använda den.

De resultat som presenteras gäller endast då tändkällan är *en glödbrand* och då endast *ett lager* av en textil används. Tändkällans karaktärsdrag, d.v.s. om det är en flamma (t.ex. stearinljus) eller en glödbrand (t.ex. cigarett), kan ha en viss inverkan på antändningen av olika material vilket betyder att de material

som testats kanske uppvisar en annan antändningsbenägenhet om istället ett stearinljus används.

Resultatet från brandförsöken blev en rangordning av sammansättningarna för varje klädesplagg. Men även generella regler om vad som bör eftersträvas och undvikas kan göras. Dessa är följande:

- 100 % bomull och 100 % viskos bör undvikas på grund av deras lättantändlighet.

- Blandningar av bomull/polyester samt blandningar av bomull/viskos bör också undvikas på grund av de antändes i samtliga försök. Även om antändningen inträffade färre gånger för bomull/polyester jämfört med bomull/viskos så är den betydligt kortare vilket gör den farligare.

- Sammansättningarna 100 % konstfibrer (t.ex. 100 % polyester), 100 % djurfibrer samt bomull eller bomull/polyester-blandningar med minst 5% elastan bör eftersträvas. Detta har att göra med att ingen av dessa antändes.

Det mest överraskande resultatet var att endast 5 % elastan i bomull och bomull/polyester-blandningar krävdes för att förhindra antändningen; detta kan ses i följande [film](#). Det som är positivt med denna upptäckt är att klädesplagget inte bara blir mer brandsäkert utan komforten ökar också. Detta har att göra med att elastan är ett mycket elastiskt fiber. Från intervjuerna med människorna inom äldrevårdsorgen framkom det att mjuka kläder var något riskgruppen föredrog vilket innebär att blandningar med elastan passar utmärkt här då detta är den mest utsatta gruppen.

Ett annat resultat som framkom var att textilerna av 100 % bomull med låg vikt (g/m^2) har kortare efterglödtid (*tiden från att tändkällan inte längre är i kontakt med tyget tills att det slutat glöda*) jämfört med de som har högre vikt. Detta kan också ses på följande [länk](#).